

ČESKÝ VAN GOGH

„MÁM RÁD LIDI, CO PŘIJEDOU EMBÉČKEM A JE VIDĚT, ŽE TÍM ŽIJÍ. TO MI ZAPLESÁ SRDCE,“ ŘÍKÁ MALÍŘ PATRIK HÁBL. MYSLÍ TÍM ZÁJEMCE O OBRAZY, KTEŘÍ PŘIJEDOU DO JEHO ATELIÉRU ZA PRAHOU. TŘEBA Z BRNA. A TŘEBA STAROU ŠKODOVKOU. MÁ PROSTĚ RÁD SKROMNOST A LÁSKU K UMĚNÍ. NIC NA TOM NEZMĚNIL ANI FAKT, ŽE O JEHO PLÁTNA SE UŽ NĚKOLIKRÁT SVÁDĚL BOJ V DRAŽBÁCH NEJPRESTIŽNĚJŠÍCH AUKČNÍCH DOMŮ SOTHEBY'S A CHRISTIE'S.

Podobnost Patrika Hábla s nejslavnějšími autoportrétem Vincenta van Gogha v klobouku se širokou krempou je čistě náhodná. Je to ale to první, co vás při kontaktu s ním napadne. „Ukazovali si na mě i turisté v galerii, když jsem před Goghovým autoportrétem stál,“ směje se.

Zatímco díla holandského génia se proslavila až po jeho smrti, Patrik Hábl má našlápnuto k vrcholu ve svých 47 letech. Ceny jeho vydražených děl se šplhají k hranici 25 tisíc liber, která vystavuje vstupenku do sálové dražby londýnských aukcí.

Umění vs. investice

„To je aukce pro ty nejbohatší lidi. Takový Mount Everest. Ale ani nevím, jestli bych tam chtěl být,“ přiznává rozpačitě. „Samo-zřejmě, bylo by to pro mě z říše snů, ale je to mince o dvou stranách,“ dodává. Jakmile totiž umělec vstoupí do nejvyšších pater, vzroste po jeho díle poptávka mezi nejbohatšími sběrateli, pro drtivou většinu Čechů se tím ale stane neprodejný. „Musel bych držet cenu, takže už bych nemohl prodat obraz pánovi z Brna za 250 nebo 300 tisíc. Ten obraz už by stál tři miliony,“ vysvětluje.

Přestože už teď jeho díla kupují sběratelé napříč kontinenty, Hábl se nejraději setkává osobně. Do jeho ateliéru v pronajaté vile v vypuštěném bazénu namísto obývacího příjíždí i učitelé nebo třeba zemědělci. „A vy vidíte, jak je to pro ně důležité. Ti si o žádnou slevu nikdy neřekli, byť za má díla dávají jmění.“

Cení si sběratelů, kteří jeho díla kupují už dvacet let a budují systematické sbírky pro své potomky. „A pak je spousta lidí, kteří přemýšlejí, do čeho investovat kvůli inflaci. Akcie, fondy, zlato? Je to nejisté. U obrazů

vidí zhodnocení. Před lety byla jejich hodnota třeba třetinová.“

Mezi elitu přes kostel, ulici i NFT

„Už při studiu na Vysoké škole uměleckoprůmyslové mi rektor Hlaváček říkal, že s mojí introvertní povahou musím něco dělat,“ vzpomíná Hábl, který dnes na své alma mater působí jako pedagog. Studenty učí monumentální malbu. A taky se jim snaží vštípit, že pro umění musí zahořet.

Sám ale dobře ví, že nestačí jen malovat zavřený v ateliéru. „Nikdo vás neobjeví. Lidi vás musí vidět minimálně desetkrát, než vaši tvorbu začnou vnímat,“ míní. Doporučení rektora si tak vzal k srdci. „Díky spolupráci s architekty jsem začal dělat různé

intervence, instalace do kostelů, veřejného prostoru, monumentální velkoformátové malby na domy i silnice,“ popisuje. „Mnohdy šlo o dočasná díla v rámci festivalů nebo o performance. Jindy šlo o reálné zakázky.“

Hábl se postaral třeba o výmalbu novostavby Drn na Národní třídě v Praze nebo rekonstruovaného Paláce Špork na pražském Novém Městě. Jeho malby zdobí i klenby další oceňované stavby vinařství Lahofer na Znojemsku. Vytvořil intervence postních obrazů v pražském kostele Nejsvětějšího Salvátora, v Anežském klášteře a v mnoha dalších historických i moderních stavbách.

Jeho dílo už má i digitální stopu. Háblův NFT token je založen na obraze, který malíř

během živého vystoupení zničil černou barvou. „Dlouho jsme se nemohli dohodnout. Vysvětloval jsem, že já obrazy neničím,“ usmívá se. „Přijde mi to vlastně šílené. Sběratelé se budou virtuálně scházet a virtuálně se dívat na svá díla?“ pokládá řečnickou otázku.

Chtěl jsem být svobodnější

K umění budoucnosti tak zůstává zdrženlivý, přesto věří, že se mu všechny podobné aktivity sčítají. A mají vliv i na vnímání jeho díla ve světě. „Profesionálové, kteří dělají katalogy, vozí mě na prestižní veletrhy Art Basel do Basileje i do Miami. Starají se,“ pochvaluje si. Dnes je zastupován galeristy v Německu nebo ve Švýcarsku a spolupracuje s mnoha dalšími galeriemi, třeba v Japonsku.

V Česku se ale takhle vázat nechce. V galeriích tu prý chybí adekvátní servis. „Navíc sám nemůžete udělat výstavu ani prodat jediný obraz, protože galerista musí souhlasit. A určuje si provizi od 30 až do 50 procent. To se pak snadno může stát obraz neprodejným. Vy jen malujete a čekáte, až vám galerie nějaký obraz prodá. Já mám ale rád setkání s lidmi. Chtěl jsem být svobodnější.“

Patrik Hábl se věnuje abstraktní malbě i reinterpetacím starých mistrů. Zdi jeho ateliéru tak lemují Mona Lisa, Warholova Marilyn Monroe nebo slavná díla van Gogha. Zlínský rodák je však především krajinář. Na realistické výjevy s jeleny z Podkrkonoší ale zapomeňte.

Jeho krajiny jsou imaginativní, kaligrafické až zenové. Promítá do nich vlastní prožitky i zkušenosti. Především z návštěv asijské krajiny a hor Japonska, jehož kultura, jídlo, vůně i tok času ho fascinují. Rád experimentuje s technikou malby. Často pracuje bez štětců, barvy na plátne nanáší různými způsoby - nechává je schnout, mrznout, stékat. Využívá všemožné podklady a jejich struktury. A svá díla po letech i záměrně „ničí“.

Tohle v Sotheby's ještě neviděli

Techniku trhání či spíše odtrhávání olejovými barvami slepeného plátna, která zau-

jala i kurátory Sotheby's, Hábl objevil náhodou. Když se snažil rozevřít roky odložené a do role smotané dílo. „S tím se v Londýně nikdy nesetkali. I proto si do první dražby vybrali právě vytrhávané dílo Different Perspective,“ vysvětluje.

Sám prý neví, jak se slavná aukční síň o jeho umění dozvěděla. Stejně jako se nikdy nedozví, kdo obraz v aukci vydražil. Sotheby's i Christie's po umělci chtějí pouze tipy na jeho iniciační díla a kontakty na galerie nebo sběratele, kteří je vlastní. Pokud současný majitel díla s dražbou souhlasí, vše už se odehraje bez součinnosti s autorem. „Nic z toho nemám. To by se obraz musel vydražit dvakrát nebo třikrát. Pak vám přijde pár procent z aukce. Ale je to dobrá reklama,“ přiznává Hábl.

I kvůli téhle prestižní reklamě v Londýně zvažuje stěhování do Anglie. Nemá tam však galeristu, což je pro tamní trh s uměním podmínka. A není to jediné dilema.

„Na ostrovech je velká poptávka po nových dílech, protože ateliéry jsou prázdné. Špičkoví umělci tam nestíhají malovat. Ale já se nechci stát štvancem,“ říká.

Londýn, New York i charita v Česku

Možná tuhle variantu rozsekne až vstupem do sálové dražby. Zatím se prý soustředí na rozumný balanc mezi vystavováním v zahraničí a v Česku. Do konce roku ho čeká ve spolupráci s architekty realizace v Berlíně, menší výstava v pražském Mánesu a příprava větší výstavy v New Yorku.

V Česku jeho díla v běžných aukcích najdete zřídka, rád ale podporuje ty charitativní. Aktuálně můžete jeden z jeho obrazů vydražit v on-line aukci organizace Projekt Šance pomáhající „dětem ulice“, která probíhá až do letošního 8. prosince. „Jsou to srdcaři, kteří dětem z dětských domovů nebo pastáků pomůžou najít práci, bydlení a zařadí je do normálního života. Taková charita mi dává smysl.“